

Nr 133.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående förstärkning av arbetskrafterna hos kammarkollegiet, given Stockholms slott den 19 mars 1915.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att, för anställande hos kammarkollegiet av en adjungerad ledamot, en extra arkivarie och en extra notarie m. m., på *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1916 bevilja ett anslag av 19,225 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1915 av anslaget disponera 6,700 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas, och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1915.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Föredragande departementschefen, statsrådet Vennersten anförde:

Med anledning av en utav kammarkollegiet i skrivelse den 30 september 1914 gjord framställning i fråga om tillfällig förstärkning av arbetskrafterna hos ämbetsverket har Kungl. Maj:t i den till riksdagen den 14 januari 1915 avlåtna statsverkspropositionen under punkten 9 av sjunde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition i ärendet, för anställande hos kammarkollegium under tiden från och med den 1 juli 1915 till och med utgången av år 1916 av en adjungerad ledamot, en extra notarie och en extra arkivarie bland de *extra* anslagen under nämnda huvudtitel för år 1916 beräkna ett belopp av 19,350 kronor.

Jag anhåller nu att ånyo få anmäla detta ärende och torde därvid först få redogöra för innehållet, såvitt nu är i fråga, i berörda skrivelse.

I nämnda framställning erinrade kollegiet till en början därom, att kollegiet i skrivelse den 5 juni 1914 — med hänvisning till den ökning i kollegiets arbetsbörda, som ägt rum under de senare åren och alltjämt fortginge, och vilken föranlett en ökning även i antalet balanserade ärenden — hemställt, att kollegiet till avarbetande av uppkommen balans i de på kollegiets handläggning beroende ärendena måtte erhålla biträde av en adjungerad ledamot, samt att Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 27 juni 1914 funnit gott förordna dåvarande advokatfiskalen hos kollegiet Axel Klockhoff att under tiden från och med den 1 juli samma år till årets slut, med undantag av den tid han kunde komma att å sin tjänst tillgodonjuta semester, i egenskap av adjungerad ledamot biträda kollegiet med handläggning av mål och ärenden efter anvisning av ämbetsverkets chef; i sammanhang med vilket förordnande för ändamålet erforderliga medel anvisades; och meddelade kollegiet, att Klockhoff, vilkens semester omfattat jämväl första hälften av juli månad, från och med den 16 i samma månad tjänstgjort såsom adjungerad ledamot.

Till stöd för den nu förevarande framställningen av den 30 september 1914, så vitt den angår frågan om en adjungerad ledamot och en extra notarie, har kammarkollegiet anfört följande.

Med hänsyn till den korta tid, varunder Klockhoff biträtt kollegiet i angiven egenskap, var kollegiet för det dåvarande icke i tillfälle att med någon större grad av noggrannhet beräkna, i vilken mån tillväxten i balans genom hans handläggning av mål och ärenden kunde bli begränsad; men redan då kunde med säkerhet förutses, att behovet av biträde av adjungerad ledamot komme att under år 1915 göra sig gällande än mer än dittills.

Detta förhållande sammanhängde delvis därmed att dåmera börjat stark tillströmning av ärenden, som föranleddes av vissa under senare åren utfärdade författningar, en tillströmning, som uppenbarligen måste fortgå även under år 1915 och detta sannolikt i större omfattning än vad förhållandet varit under år 1914.

I sådant avseende vore särskilt att märka de många ärenden angående nya löneregleringar för prästerskapet och andra frågor, som stode i samband med 1910 års lagstiftning i avseende å prästerskapets avlöningsförhållanden. Vidare vore till följd av de förändringar i förordningen den 13 juni 1908 angående jordregister, som ägt rum genom kungörelsen den 24 juli 1914, att förvänta en ökad tillströmning av ärenden angående jordregistret, i vilket hänseende kollegiet hänvisade till vad därutinnan närmare förmäldes i fortsättningen av kollegiets framställning. Den jämväl förekommande tillströmningen av ärenden rörande frälseräntor gjorde sig visserligen i övervägande grad kännbar för vederbörande arkivarie, men bidroge dock i ej ringa mån att öka arbetsbördan för kollegiets ledamöter.

Oberoende av den ökning i kollegiets arbetsbörda, som vore följden av nyss angivna förhållanden, hade emellertid antalet dittills under år 1914 inkomna ärenden visat en stegring av sådan omfattning att kollegiet tvivelsutan, trots den extra föredragandens biträde, komme att vid årsskiftet stå inför en balans betydligt större än den vid årets början varande.

Beträffande ovanberörda prästlöneregleringsärenden och därmed sammanhängande frågor erinrade kollegiet, att vid fastställandet av gällande stat för ämbetsverket förutsattes att för mötande av den ökning i arbetsbördan, som motsåges såsom en följd av den nya lagstiftningen angående prästerskapets avlöningsför-

hållanden, skulle behöva anlitas extra arbetskrafter, såsom närmare framginge av kungl. propositionen till 1908 års riksdag (nr 101) angående reglering av löneförhållandena m. m. vid kammarkollegium, sid. 45—48.

Frågorna angående de prästlöneregleringar, som skulle träda i stället för dem, vilka, till ett antal av 46, utlöpt eller komme att utlöpa den 30 april 1914 och den 30 april 1915, hade handlagts med anlitande av kollegiets ordinarie arbetskrafter, dock att till handläggning av den förut omförmälde extra föredraganden varit överlämnade 6 sådana ärenden.

Den 30 april 1916 utlöpte 110 stycken prästlöneregleringar, och kollegiet hade beträffande största delen av dessa genom kungl. remisser, som nyligen kommit kollegiet till handa, fått sig ålagt att före den 1 maj 1915 efter vederbörandes hörande inkomma med underdåniga utlåtanden. Med hänsyn därtill att i dessa ärenden skulle höras icke blott vederbörande församlingar och prästerskap, domkapitel och länsstyrelser utan även i många fall domänstyrelsen och stundom även socialstyrelsen, syntes av nu ifrågavarande ärenden endast ett litet fåtal hinna bli hos kollegiet föredragna före 1914 års utgång och de allra flesta komma att belasta 1915 års föredragning.

Erfarenheten hade visat, att varje ärende av berörda slag toge mycken tid i anspråk för såväl utredning och den på föredraganden ankommande handläggning som för expeditionens uppsättning och justering — helst med frågan om själva löneregleringen mycket ofta vore förbunden förslag om ändring i den kyrkliga indelningen och organisationen. Det syntes fördenskull uppenbart, att den ledamot, på vilkens handläggning ärendena i fråga ankomme, omöjligen kunde, om han skulle hava någon förhoppning att hinna inom förelagd tid föredraga löneregleringarna i fråga, under de fyra första månaderna av år 1915 ägna sig åt övriga hans rotel tillhörande ärenden, vilkas behandling och avgörande således skulle komma att till stor olägenhet för enskilda och det allmänna icke oväsentligt fördröjas. Under de fyra första månaderna av år 1915 hade kollegiet följaktligen oundgängligen behov av biträde av en adjungerad ledamot uteslutande i syfte att kunna fullgöra sina skyldigheter i avseende å de remitterade frågorna om nya prästlöneregleringar.

En grupp ärenden, som i icke mindre grad än prästlöneregleringsförslagen betungade bemälde föredragande, utgjordes av dem, som kollegiet hade att avgöra på grund av stadgandet i 3 § 2 stycket i lagen den 9 december 1910 om indragning till statsverket och avskrivning av prästerskapets tionde samt om ersättning därför.

Jämlikt denna lag skulle prästerskapets tionde ävensom alla andra avgifter av fast egendom indragas till statsverket mot gottgörelse i penningar; denna indragning skulle för varje pastorat äga rum från och med ecklesiastikåret näst efter det, med vars utgång den på grund av förordningen den 11 juli 1862 eller förordningen den 1 november 1872 fastställda lönereglering för prästerskapet i pastoratet upphörde att gälla.

För varje församling skulle uträknas dels huru mycket för ecklesiastikåret näst före det, efter vars utgång indragningen skulle äga rum, bort i persedlar och penningar enligt gällande lönereglering utgöras av varje fastighet i församlingen, dels ock vilka belopp i penningar persedlarna motsvarade efter medeltalen av medelmarkegångsprisen under de femtio åren 1864—1913; och åläge det enligt nyssnämnda 3 § 2 stycket kollegiet att, efter sålunda gjord uträkning, fastställa den summa i penningar, till vilken samtliga omförmälda avgifter skulle för varje för-

samling vid indragningen beräknas. Ersättning för de till statsverket indragna avgifter skulle för varje församling från och med det ecklesiastikår, indragningen där ägde rum, för all framtid utgå med den av kollegiet jämlikt 3 § fastställda summa, och skulle denna summa för varje ecklesiastikår vid dess början inlevereras från statsverket till kyrkofonden.

Dittills handlagda ärenden av senast omförmälda slag hade givit erfarenhet av, att berörda uträkningar vore av synnerligen tidsödande art. Det icke obetydliga antal sådana ärenden, som måste handläggas under år 1915 och därvid komme att till förfång för andra ärenden taga föredragandens tid i anspråk under en icke obetydlig tidrymd, föranledde alltså, i förening med andra av prästlöneregleringarna framkallade frågor, att behovet av biträde av adjungerad ledamot för handläggning av frågor avseende eller sammanhängande med prästerliga löneregleringar kvarstode under år 1915 även för en avsevärd tid efter förloppet av förut angivna fyra månader.

Under återopande i övrigt, beträffande ökningen i kollegiets arbetsbörda, av vad därutinnan anförts i kollegiets två underdåniga skrivelser, en av den 26 mars 1913¹⁾ och den andra, varom ovan förmäles, av den 5 juni 1914, samt med tillägg av några siffror avseende arbetsförhållandena under år 1914, framhöll kollegiet i detta hänseende följande.

Antalet inkomna diarieförda ärenden, fränsett sådana som enligt gällande organisation numera icke tillhörde kollegiets handläggning, utgjorde år 1900 1,703, år 1905 1,918, år 1909 2,038, år 1910 2,128, år 1911 2,337, år 1912 2,758 och år 1913 3,088 eller, med frånräknande av sådana ärenden, vilka skulle handläggas i den ordning, som stadgades i kungl. brevet den 1 december 1911 angående vidtagande av åtgärder för bevakande av kronans tvistiga rätt till strömfall m. m., 2,894. Under år 1914 hade till och med den 30 september diarieförts 2,868 ärenden mot 2,021 år 1913 till och med den 30 september, i båda fallen oberäknat strömfallsärenden. Av berörda 2,868 diarieförda ärenden utgjordes 688 av kungl. remisser och besvärsmål.

Under det att antalet av de vid övergången från kollegiets förra till dess nuvarande organisation diarieförda men icke avgjorda ärenden utgjorde 581, hade vid slutet av nedannämnda år balansen utgjort,

år 1911 598, år 1912 882 och år 1913 (efter frånräknande av strömfallsärenden) 1,223.

Den 30 september 1914 hade däremot balansen stigit till icke mindre än 2,094.

Om tillströmningen av ärenden komme att under återstående delen av år 1914 fortgå i samma proportion som under de dittills gångna 9 månaderna, bleve antalet under året inkomna diarieförda ärenden omkring 3,825. Till jämförelse nämndes, att antalet diarieförda ärenden åren 1900, 1901 och 1902, då kollegiet hade sex ledamöter och jämväl ett större antal underordnade tjänstemän än nu, uppgått till respektive 2,539, 2,461 och 2,628.

Kollegiet erinrade, att löneregleringskommittén i sitt betänkande (den 18 november 1903, delen II) angående reglering av löneförhållanden m. m. vid kammar-

¹⁾ För innehållet i denna skrivelse har lämnats redogörelse i det vid statsverkspropositionen till 1914 års förra riksdag (sjunde huvudtiteln) fogade statsrådsprotokoll över finansärenden, sid. 4–13.

kollegium, sid. 109, syntes hava såsom måttet för kollegiets arbetsbörda under tiden för den nya organisationen förutsatt att antalet ärenden, som skulle till beredning och föredragning vila på ledamöterna, borde ungefärligen motsvara det antal, som vid tiden för betänkandets avgivande fölle på var och en av de dåvarande sex kammarråden, eller alltså i medeltal 438. Motsvarande medeltal hade enligt det vid ovannämnda proposition nr 101 vid 1908 års riksdag fogade statsrådsprotokoll beräknats till 479.

Det framhölls i kollegiets nu förevarande skrivelse, hurusom det sålunda angivna måttet kommit att högst väsentligt överskridas, i det att för de nuvarande fyra kammarråden medeltalet för år 1913 (efter frånräknande av strömfallsärendena) ökats till 723 $\frac{1}{2}$, och för år 1914 kunde, därest tillströmningen av ärenden komne att vidare fortgå i samma omfattning som dittills, beräknas stiga till omkring 956 eller ungefär dubbelt mot det ursprungligen beräknade. Stegringen vore för övrigt i själva verket större än vad nämnda siffror angåve, till följd av den av kollegiet under senare år vidtagna förenkling i diarietföringen. Ehuru antalet avgjorda ärenden — under år 1913 uppgående till 2,553 (strömfallsärenden oberäknade) eller 638 $\frac{1}{4}$ på varje ledamot — uppdrivits väsentligt över det såsom skäligt ansedda måttet, vore det under antydda förhållanden ej att förvänta annat än att den ökade tillströmningen av ärenden skulle medföra en alltjämt stigande balans.

Kollegiet ansåg det icke böra lämnas oanmärkt, att en ökning i antalet föredragna ärenden vore att motse genom den förstärkning i antalet ordinarie arbetskrafter, kollegiet från och med år 1915 komme att erhålla på grund av Kungl. Maj:ts och riksdagens år 1914 fattade beslut om uteslutande ur avlöningsstaten för kollegiet från och med den 1 januari 1915 av en tjänsteman i första lönegraden (aktuarie) och upptagande i samma stat av ytterligare två tjänstemän i andra lönegraden under benämningen arkivarier. Detta beslut innebure, att kollegiet fått till sitt förfogande ytterligare en för utredningsändamål avsedd tjänsteman, och åsyftade, att kollegiets ledamöter skulle vinna lättnad i sitt arbete därigenom att de ej i samma omfattning som omständigheterna dittills gjort nödvändigt skulle behöva lägga hand vid åtskilligt arbete, som rätteligen borde tillkomma underordnade tjänstemän. I betraktande emellertid av den synnerligen betydande ökningen i antalet inkomna ärenden och besvärligheten hos vissa grupper av de ärenden, som, på sätt förut nämnts, komme att tillströmma, kunde det icke antagas, att den lättnad i ledamöternas arbete, som den nya arkivarien vore avsedd att medföra, skulle tillnärmelsevis uppväga den ökning i arbete, som den växande tillströmningen av inkommande ärenden föranledde.

I betraktande av nu angivna förhållanden funne kollegiet, för att de på dess handläggning ankommande ärenden skulle kunna inom en något så när rimlig tid hinna fram till avgörande, oundgängligt, att kollegiet under år 1915 beviljades biträde av adjungerad ledamot. Att kollegiet därvid icke kunde ställa sina anspråk lägre än att kollegiet måtte under hela året få åtnjuta biträde av en sådan ledamot, ansåg kollegiet tydligen framgå av de angivna siffrorna.

För att den adjungerade ledamotens arbetskraft skulle kunna utnyttjas på lämpligt sätt och i tillbörlig omfattning, måste det enligt kollegiets mening vara så ordnat, att han ej skulle behöva — åtminstone ej i allt för stor omfattning — ägna sig åt arbete av sådan beskaffenhet, som enligt instruktionens syftning rätteligen borde utföras av underordnade tjänstemän. Honom borde således beredas

biträde av underordnade tjänstemän. Sådant biträde borde tagas i anspråk ej blott för expeditionsgöromål utan även för utredningen av de ärenden, som ledamoten skulle hava att handlägga, och för uppsättningen av de däri beslutade expeditionerna. Det låte sig omöjligen göra, att den extra ledamoten skulle hava att för sådant ändamål anlita de nuvarande arbetskrafterna, då dessa icke kunde undvaras för de ordinarie ledamöterna, om icke dessas arbetsprestationer samtidigt skulle i motsvarande mån minskas och därigenom ändamålet med den extra föredraganden till någon del förfelas.

Med hänsyn till vad sålunda sagts ansåge kollegiet väl önskvärt, att den extra föredraganden, villkens arbetsuppgifter uppenbarligen icke skulle bliva mindre omfattande än de ordinarie ledamöternas, erhöile samma hjälp i sitt arbete, som åtnjötes av de ordinarie ledamöterna, nämligen biträde av en notarie och en amanuens; men med hänsyn till den i skrivelse från chefen för finansdepartementet den 31 augusti 1914 givna anmaning att vid avgivande av förslag beträffande anslag att äskas av 1915 års riksdag iakttaga all den sparsamhet, som lämpligen låte sig göra, funne sig kollegiet förpliktat att avstå från tanken att anhålla om anslag till en extra amanuens till hjälp åt den begärda extra föredraganden. Men därigenom framstode åter så mycket kraftigare behovet av en extra notarie, varom kollegium alltså gjorde framställning.

Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som skulle tillhöra den adjungerade ledamoten, syntes det kollegiet visserligen kunna föreligga tillräckliga skäl att för honom ifrågasätta arvode motsvarande exempelvis lön för tjänsteman i andra lönegraden med tillägg av kammarråds tjänstgöringspenningar, därvid den adjungerade ledamoten skulle hava att avstå egna löneförmåner. På grund av angivna sparsamhetsbehov ansåge sig kollegiet dock böra inskränka sig till anhållan om anvisande till den adjungerade ledamoten av ersättning motsvarande kammarråds tjänstgöringspenningar eller alltså 2,500 kronor för år.

At den extra notarien syntes böra utgå arvode motsvarande löneförmåner för tjänsteman i första lönegraden med avdrag av pensionsavgift eller i runt tal 3,900 kronor, varav 2,400 kronor syntes böra anses såsom lön och 1,500 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

Därjämte syntes såväl den adjungerade ledamoten som den extra notarien böra berättigas att under samma förutsättning som gällde för kollegiets tjänstemän åtnjuta semester, den förre under $1\frac{1}{2}$ månad och den senare under 1 månad. Till ersättningar under semestern åt vikarier och, i vidare succession, åt dessas ställföreträdare syntes vid sådant förhållande böra anvisas lämpligt belopp, förslagsvis 700 kronor. Att jämväl en ökning i utgifterna för kollegiets renskrivning bleve en omedelbar följd av den extra föredragandens arbete ansåg kollegiet självklart, och syntes därför böra beräknas ett belopp av 300 kronor.

För samtliga omförmälda ändamål skulle alltså erfordras ett anslag för ett år å tillhoppa 7,400 kronor.

För det fall att Kungl. Maj:t skulle finna sig böra hos riksdagen göra framställning om beviljande av de för ifrågavarande ändamål nödiga medlen, syntes det kollegiet, att ur statsregleringens synpunkt borde upptagas frågan huruvida det behov av ökade arbetskrafter, som motsåges under år 1915, komme att kvarstå även under år 1916 och om framställningen följaktligen borde omfatta jämväl sistnämnda år.

I sådant avseende uttalade kollegiet såsom sin övertygelse, att behovet komme att kvarstå även under år 1916, något som kollegiet stödde på följande omständigheter.

Antalet prästlöneregleringar, som förfölle den 1 maj 1917 och således borde av kollegiet vara behandlade senast i god tid år 1916, uppginge till 179. Antalet ärenden, som det på grund av förut berörda bestämmelser i 3 § 2 stycket i lagen om indragning till statsverket och avskrivning av prästerskapets tionde samt om ersättning därför tillkomme kollegiet att handlägga, syntes böra beräknas till ungefär samma siffra. Därtill komme även åtskilliga andra ärenden, som hade sammanhang med de nya prästerliga avlöningslagarna, ävensom jordregisterärenden av omförmälda slag; och då den alltjämt stegrade ökningen i arbetsbördan, som under senare tid yppat sig, icke syntes kunna antagas komma att under år 1916 åter försvinna, ansåge sig kollegiet kunna med fullständig säkerhet antaga, att behovet av biträde under år 1916 av en adjungerad ledamot komme att göra sig kraftigt gällande. Det skulle till och med kunna ifrågasättas, om kollegiets behov kunde bli fullt tillgodosett med nu angivna förstärkning, eller om icke under någon del av år 1916 ytterligare en adjungerad ledamot, vare sig med eller utan biträdande notarie, skulle visa sig oundviklig för prästlöneärendenas handläggning. Kollegiet hade emellertid icke nu tillräcklig grund för att sträcka sin begäran, så vitt år 1916 anginge, utöver vad kollegiet begärt för år 1915.

Beträffande frågan om anställande hos kammarkollegiet under viss tid av en biträdande arkivarie och ett lantmäteribitråde, har kollegiet i nu förevarande framställning anført huvudsakligen följande.

Genom kungörelsen den 24 juli 1914 om ändring i vissa delar av förordningen den 13 juni 1908 angående jordregister hade ett betydligt ökat arbete pålagts kollegiet med avseende å jordregistret. Ökningen i arbetsbördan föranleddes huvudsakligen av den förändrade lydelsen av § 27 i förordningen. I enlighet med jordregisterkommissionens förslag i dess den 27 november 1913 avgivna betänkande hade nämligen den väsentligaste delen av det ofta mycket tidsödande utredningsarbete, som erfordrades för prövning av de under 1) och 2) i paragrafen omförmälda, förste lantmätarna åliggande anmälningar, numera tillika med själva prövningen av dessa anmälningar förlagts till kollegiet. Detta innebure, vad utredningsarbetet anginge, att kollegiet skulle ombesörja icke blott den i kameralt hänseende erforderliga utredning utan även den lantmäteriutredning, från vilken förste lantmätarna enligt paragrafens nya lydelse befriats, d. v. s. all lantmäteriutredning, som icke kunnat verkställas i samband med jordregisterstommarnas uppläggande.

I betraktande av det stora antal anmälningar enligt § 27 1) och 2), som vore att förvänta — ensamt i Södermanlands län antoges de, enligt förste lantmätarens uppgift, komma att uppgå till cirka 800, och av lantmäteristyrelsen hade antalet för hela riket uppgivits till åtskilliga tusen — syntes det vara uppenbart, att det kollegiet nu pålagda arbetet med nödvändighet krävde en förstärkning av kollegiets arbetskrafter, om arbetet, såsom angeläget vore, skulle kunna fullbordas inom en ej avsevärt längre tid än den för jordregistrets uppläggande beräknade.

Detta hade också av kollegiet redan framhållits i dess över jordregisterkommissionens betänkande den 27 februari 1914 avgivna utlåtande. På samma gång kollegiet däruti i huvudsak tillstyrkte kommissionens förslag till ändrad lydelse av § 27, yttrade nämligen kollegiet i denna del, bland annat, följande.

För ombesörjandet av ifrågavarande utredningsarbete framstode i främsta rummet såsom nödvändig en ökning av personalen i kollegiets aktuariiekontor. Detta kontor vore nämligen redan så överhopat med göromål, att kollegiet, oavsett jordregisterkommissionens förslag, måste vara betänkt på att vidtaga åtgärd för en förstärkning av arbetskrafterna, därest icke den vid senaste årsskiftet osedvanligt stora balansen skulle i betänklig grad ökas. Berörda balans utgjorde icke mindre än 283 ärenden, varav största delen hänförde sig till kollegiets remisser i frågor, som ägde samband med jordregisterarbetet. Såvitt för det dåvarande kunde bedömas, syntes de kamerala utredningar, som enligt kommissionens förslag skulle ombesörjas av kollegiet, kräva ytterligare en tjänsteman med enahanda kvalifikationer som kollegiets aktuarie under en tid av cirka fyra år.

Vad anginge den lantmäteriutredning, som för ifrågavarande ärendens prövning skulle ombesörjas av kollegiet, tillstyrkte kollegiet, i enlighet med kommissionens förslag, att denna skulle under ledning av vederbörande ledamot i kollegiet utföras av en i dess aktuariiekontor anställd lantmätare med ungefär samma kvalifikationer som byråingenjör hos lantmäteristyrelsen. Emellertid erinrade kollegiet, med anledning av kommissionens uttalande att allenast en lantmätare skulle för ifrågavarande ändamål hos kollegiet anställas, att anställande av ytterligare ett lantmäteribiträde för samma ändamål med all sannolikhet framdeles kunde visa sig erforderligt, om den beräknade tiden för arbetets avslutande ej skulle överskridas. Behovet av lantmäteribiträde synes dock till en början kunna inskränkas till ett.

I den nu förevarande skrivelsen av den 30 september 1914 anförde kollegiet vidare, att tillströmningen av jordregisterärenden alltjämt ökades. För det dåvarande vore på kollegiets handläggning beroende 792 dylika ärenden; 663 av dessa (därav ej mindre än 219 inkomna under september månad 1914) avsåge sådana frågor, som omförmäldes i § 27 av jordregisterförordningen. Kollegiet ansåge fördenskull ej rådligt att längre uppskjuta sitt i utsikt ställda krav på arbetskrafternas förstärkande i och för fullgörandet av de åligganden, som till följd av de beslutade författningsändringarna ankomme på kollegiet. Med hänsyn till att ett avsevärt antal av de inkomna ärendena erfordrade en preliminärundersökning i lantmäterihänseende, syntes lämpligt att lantmäteribiträdet finge börja sitt arbete något före det kamerala biträdet.

För det ifrågasatta lantmäteribiträdet föresloge kollegiet ett årligt ersättningsbelopp av 4,500 kronor, varav 3,000 kronor skulle anses såsom lön och 1,500 kronor såsom tjänstgöringspennningar. Då nämnda biträde komme att övertaga ett arbete, som förut till väsentlig del ålegat de vid jordregisterarbetet i orterna anställda lantmätarna, syntes det kollegiet lämpligt att ersättningen till samma biträde finge utgå av jordregisteranslaget, i vilket fall särskilt anslag för detta ändamål alltså ej skulle behöva hos riksdagen äskas.

Vad härefter anginge tidpunkten för anställande av det vid ifrågavarande arbete erforderliga kamerala biträdet, syntes denna icke böra uppskjutas längre än till 1915 års ingång, helst det uppenbarligen vore lämpligt att inordna detta biträde i samband med den nya organisation, som vid samma tid påkallades till följd av Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut om uteslutande ur kollegiets avlöningsstat av kollegiets aktuarie och upptagande däri av två nya tjänstemän i andra lönegraden under benämningen arkivarier. I anslutning till berörda beslut syntes också nu ifrågavarande biträde böra benämnas extra arkivarie och till denne anvisas en årlig

ersättning av 5,000 kronor, därav 3,500 kronor skulle anses såsom lön och 1,500 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

Därjämte syntes båda biträdena böra berättigas åtnjuta semester, vartdera under en månad varje år. Till vikarie under semestern för extra arkivarien skulle alltså erfordras 125 kronor årligen. Då det däremot näppeligen syntes kunna påräknas att under semestern för lantmäteribiträdet erhålla vikarie för en gottgörelse av allenast 125 kronor, syntes för detta semestervikariat böra beräknas fullt arvode eller 375 kronor.

Kollegiet hemställde därför, att Kungl. Maj:t täcktes för ombesörjandet av det utredningsarbete, som till följd av de genom kungörelsen den 24 juli 1914 vidtagna ändringar i jordregisterförordningen åläge kollegiet, bland annat, dels för november och december månader år 1914 åt kollegiet anvisa ett belopp av 750 kronor för anställande av ett lantmäteribiträde, dels för år 1915 eller eventuellt för vartdera av åren 1915 och 1916 anvisa åt kollegiet ett belopp av 10,000 kronor för anställande på extra stat av en arkivarie och ett lantmäteribiträde samt för bestridande av därav föranledda vikariatsersättningar, dels ock föreskriva, att ifrågasvarande tvenne befattningshavare skulle vara underkastade skyldighet att iakttaga vad som ifråga om daglig arbetstid å tjänsterummet gällde för kollegiets ordinarie tjänstemän.

Vid föredragning den 24 november 1914 av kollegiets berörda framställning fann Kungl. Maj:t gott, bland annat, *dels* medgiva att hos kollegiet finge under tiden från 1915 års början intill den 1 juli samma år anställas en adjungerad ledamot och en extra notarie, *dels* förklara, att den adjungerade ledamoten — som skulle hava att till den, som uppehölle hans tjänst, avstå de därmed förenade tjänstgöringspenningarna — skulle vara berättigad att under tiden för förordnandet uppbära en mot kammarråds tjänstgöringspenningar svarande ersättning, *dels* tillerkänna den extra notarien — vilken skulle hava att frånträda möjligen innehavande amanuensarvode — rättighet att uppbära ett arvode efter 3,900 kronor för år räknat, därav 2,400 kronor skulle anses såsom lön och 1,500 kronor såsom tjänstgöringspenningar, *dels* ock förordna viss lantmäteritjänsteman att under ovannämnda tid mot visst arvode biträda kollegiet med fullgörande av förenämnda, av bestämmelserna i kungörelsen den 24 juli 1914 föranledda utredningsarbete.

Tillika fann Kungl. Maj:t gott uppdraga åt löneregleringskommittén att verkställa utredning, huruvida och i vad mån förstärkning av kollegiets arbetskrafter för tiden efter utgången av juni månad 1915 med dels en adjungerad ledamot och en extra notarie, dels ock en för ombesörjande av vissa delar av det på kollegiet enligt meranämnda kungörelse den 24 juli 1914 ankommande utredningsarbetet avsedd extra arkivarie kunde anses behöfelig samt att avgiva det utlåtande, vartill utredningen kunde föranleda; och förordnade Kungl. Maj:t kammar-

rådet, friherre Casten von Otter att såsom ledamot i kommittén deltaga i behandlingen av denna fråga.

I skrivelse den 26 februari 1915 har löneregleringskommittén avlämnat den begärda utredningen och har därvid — efter att hava redogjort för kammarkollegiets framställning och angivit det kommittén lämnade uppdraget — anfört följande:

*Löne-
reglerings-
kommittén.*

»Vid fullgörandet av det kommittén givna uppdrag i förevarande ärende har kommittén alltså icke att yttra sig rörande behovet av ovan omförmälda lantmäteri-biträde — en inskränkning i den kungl. remissen, som uppenbarligen är beroende därpå att ersättningen till lantmäteri-biträdet är avsedd att utgå från det redan anvisade anslaget till jordregisterarbetet.

Med beaktande härav får kommittén nu i ärendet anföra följande:

Såsom av kammarkollegiets framställning framgår, har det av kollegiet åberopade behovet av den nu ifrågasatta tillfälliga förstärkningen i ämbetsverkets arbetskrafter föranletts *dels* av önskvärheten att kunna avhjälpa en under de senaste årens uppkommen balans, *dels* och huvudsakligen därav att under år 1914 gjort sig kännbar och under en tid framåt kommer att inträffa en avsevärd ökning i tillströmningen inom vissa grupper av de på kollegiets handläggning beroende ärenden, en ökning, som, beroende på vissa under senare tid utfärdade författningar, är av övergående beskaffenhet och endast i någon mån tagits i beräkning vid bestämmandet av ämbetsverkets ordinarie arbetskrafter.

De grupper av ärenden, inom vilka berörda ökade tillströmning gjort sig gällande, utgöras *dels* av frågor rörande fastställande av nya löneregleringar för rikets prästerskap och därmed sammanhängande frågor och *dels* av frågor, uppkomna i sammanhang med jordregistrets uppläggande. Kollegiet har mera i förbigående omnämnt ytterligare en grupp ärenden, nämligen ärenden angående frälseräntor; men då det ökade arbetet med dessa ärenden företrädesvis drabbar den i kammararkivet tjänstgörande arkivarien och den å kollegiets första rotel tjänstgörande utredningsnotarien, och tillströmningen av dessa ärenden åter lärer hava börjat något minskas, torde kommittén få inskränka sig till att allenast på detta sätt erinra om, att dessa ärenden i sin mån bidra till att öka det på kollegiet vilande arbetet.

Enligt gällande instruktion åligger det kammarkollegiet, bland annat, att till Kungl. Maj:t avgiva underdåniga utlåtanden i frågor om ordnande av prästerskapets avlöning och därmed sammanhang ägande frågor samt om förändringar i landets kyrkliga indelning.

De prästlöneregleringar, vilka meddelats på grund av de genom 1910 års ovan omförmälda lagstiftning upphävd förordningarna den 11 juli 1862 och den 1 november 1872, och vilka regleringar var för sig faststälts för en tid av 50 år, räknat från och med den 1 maj näst efter fastställelsen, skola nu i den mån de upphöra att äga tillämpning — vilket sker successivt under en följd av år — ersättas av nya löneregleringar, grundade på 1910 års lagstiftning.

Nämnda äldre löneregleringar uppgå tillsammans till ett antal av 1,365.

De första av dem hava till ett antal av 12 upphört att gälla den 30 april 1914; motsvarande dag år 1915 löpa ytterligare 34 till ända. Därefter kommer en

period av sju år, under vilken det stora flertalet upphör att äga tillämpning, i det att 110 förfalla år 1916, 179 år 1917, 202 år 1918, 204 år 1919, 222 år 1920, 156 år 1921 och 113 år 1922. De år 1923 förfallande utgöra 59, och under vart och ett av vissa därefter följande år tilländagår giltigheten av allenast ett fåtal.

Förslag till de nya löneregleringarna uppgöras av inom ecklesiastikdepartementet tillkallade sakkunniga, varefter kammarkollegiet erhåller remiss att efter vederbörandes hörande avgiva underdånigt utlåtande.

I sammanhang med behandlingen av löneregleringsförslagen förekomma till utredning och prövning de på sin tid av prästlöneregleringskommittén framställda förslag rörande den kyrkliga indelningen och organisationen eller förslag, som därutinnan av de sakkunniga väckas, — förslag som avse pastorats sammanslagning eller delning, indragning av befintliga eller inrättande av nya prästerliga befattningar, utbyte eller försäljning av boställen, förändrad boningsort för präst m. m.

Efter vad som meddelats kommittén, uppstå i samband med löneregleringsärendena icke sällan även andra frågor, som tarva utredningar och undersökningar, såsom frågor om den rätt, varmed boställe av präst innehaves, om befintligheten av donationer, om patronatsrätter o. s. v. Nu avsedda spörsmål äro av ofta grannlaga natur och av stor betydelse för, å ena sidan, församlingen och prästen och, å den andra, kyrkofonden såsom ansvarig för prästlönerna i den mån församlingsavgifterna och övriga inom pastoratet tillgängliga lönetillgångar icke förslå.

Bland övriga ärenden, som uppstå såsom en följd av de nya löneregleringarna och kräva handläggning av kammarkollegium, må nämnas frågor om överlämnande i enlighet med 2 § i lagen om kyrkofond till denna fond av fonder och andra kapitaltillgångar, som äro avsedda till avlöning för prästerlig tjänst, samt om beräkning, jämlikt 19 § 4:o i lagen om reglering av prästerskapets avlöning, av det belopp skogsförsäljningsmedel, som årligen skall ur kyrkofonden utgå såsom bidrag till prästerskapets avlöning.

På grund av stadgandet i 3 § 2 stycket av lagen den 9 december 1910 om indragning till statsverket och avskrivning av prästerskapets tionde samt om ersättning därför, och i enlighet med de närmare bestämmelser därom, som äro meddelade i kungl. kungörelsen den 11 december 1914 angående tillämpning av samma lag, tillkommer kammarkollegiet en särskild befogenhet, nämligen att fastställa den summa i penningar, till vilken de indragna avgifterna skola för varje församling vid indragningen beräknas. Kollegiet har meddelat, att berörda uträkningar äro av synnerligen tidsödande art, och kommittén har funnit detta omdöme bekräftat av den redogörelse, kommittén inhämtat rörande de omständigheter, som äro att iakttaga vid sådana ärendens handläggning.

Av vad sålunda förekommit har kommittén funnit uppenbart, att det arbete, som måste utkrävas av kammarkollegiet med anledning av de nya prästerliga avlöningslagarnas genomförande, kommer att under de närmaste åren bliva mycket betungande och i följd därav påkalla förstärkning i ämbetsverkets ordinarie arbetskrafter.

Vad angår jordregisterarbetet, har kammarkollegiet icke någon befattning med själva upplägandet av registret, men, när jordregistret vilar på jordeboken, ger jordregisterarbetet upphov till ett stort antal jordeboken rörande frågor, vilka komma under kollegiets handläggning, då kollegiet instruktionsenligt har att pröva

frågor om granskning och fastställande av jordeboken och om vidtagande av ändringar däri ävensom frågor om hemmans rätta mantal och om namnförändring å hemman eller lägenhet, som är i jordeboken upptagen.

Av de ärenden, som till följd av det pågående jordregisterarbetet komma under kollegiets handläggning, äro, efter vad kommittén inhämtat, åtskilliga av mera enkel beskaffenhet, såsom frågor om benämning å fastigheter eller fastighetsdelar, som förklarats skola överföras till särskilt upplägg, om namn- eller nummerförändring å fastighet till förekommande av sammanblandning med annan fastighet m. m. Dessa ärenden torde därför vid den nu föreliggande frågans bedömande kunna lämnas å sido.

Det stora flertalet ärenden åter utgöres av sådana, som uppkomma med anledning av stadgandet i den av kollegiet omförmälda § 27 jordregisterförordningen, och dessa senare fordra i regeln mer eller mindre vidlyftiga undersökningar och äro ofta av invecklad beskaffenhet.

För ett rätt bedömande av den betydelse, frågor rörande jordregistret hava för kollegiets arbete, torde emellertid vara erforderligt att i korthet erinra om uppkomsten och betydelsen av jordregistret samt om jordregisterarbetets organiserande m. m.

Frågan om inrättande för vårt land av jordregister väcktes av lagberedningen i underdånig skrivelse den 3 maj 1904.

Efter en redogörelse för de brister, som lädde vid vårt gällande system för lagfart och inteckning, jämfört med det i främmande rättsordningar utbildade grundbokssystemet, framhöll lagberedningen, hurusom åt fastighetsböckerna måste givas ökad specialisering, så att i regeln varje särskild fastighet — vare sig den utgjorde en från äldre tid för sig bestående, i jordeboken under särskilt nummer upptagen enhet eller en från sådan enhet genom hemmansklyvning, ägostyckning eller avsöndring i behörig ordning avskild del — erhöles sitt särskilda upplägg, där de fastigheten rörande inskrifningar upptoges utan sammanblandning med andra. Så anordnade fastighetsböcker kunde emellertid icke — såsom de nuvarande fastighetsböckerna för landet — grundas å den nuvarande jordeboken; ett för ändamålet användbart, fullt tillförlitligt underlag måste därför tillskapas.

För berörda frågas beredning tillsattes särskilda kommitterade, vilka år 1905 avgåvo betänkande, innefattande, bland annat, förslag till förordning angående jordregister.

Enligt detta förslag skulle jordregistret grundas å jordeboken. För varje hemman eller annan fastighet, som i jordeboken vore upptagen såsom en för sig bestående enhet, skulle i jordregistret göras särskilt upplägg, varå jämte enheten skulle redovisas ur densamma genom skiften eller avsöndringar utbrutna delar eller nya fastigheter.

Utom beträffande fördelningen i enheter skulle jordeboken få grundläggande betydelse för jordregistret jämväl i flera andra avseenden: sålunda skulle från jordeboken hämtas beteckningar å fastigheterna ävensom uppgifter om mantal och jordnatur.

Hand i hand med jordregistrets uppläggande och med begagnande av material, som därvid erhöles, skulle jordeboken revideras, särskilt genom uteslutande av fastigheter, som vore att anse såsom obefintliga eller icke för sig bestående och införande av nya fastigheter.

Jordregistret skulle uppläggas och föras av lantmätare. Det skulle närmast få till uppgift att bilda underlag för fastighetsböckerna, men därtill inskränkte sig icke dess betydelse, utan åsyftade jordregistret, att i det hela bringa ordning och reda i våra invecklade jordförhållanden, varjämte det ock skulle få betydelse i vissa andra från det allmännas synpunkt viktiga hänseenden.

Sedan vederbörande blivit hörda över ifrågavarande förslag samt förslaget i justitiedepartementet om arbetets huvudsakligen i formellt avseende, föreslog Eders Kungl. Maj:t i den till 1908 års riksdag avlätna statsverkspropositionen, att för inrättande av ett jordregister för landsbygden i huvudsaklig överensstämmelse med det reviderade förslaget och i enlighet med de närmare föreskrifter, som komme att meddelas av Eders Kungl. Maj:t, riksdagen måtte bevilja ett reservationsanslag å visst belopp, avsett att utgå under åren 1909—1913. Vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit bifölls av riksdagen.

Arbetet med jordregistrets uppläggande begyntes under år 1909. Efter hand visade sig, att arbetet icke fortskred så snabbt, som vid dess planläggande beräknats, men att däremot kostnaderna för arbetet i dess helhet komme att betydligt överstiga de från början beräknade.

Med anledning därav föreslog Eders Kungl. Maj:t i den till 1913 års riksdag avlätna statsverkspropositionen, att riksdagen till fortsättande och avslutande av arbetet å inrättande av ett jordregister för landsbygden måtte bevilja ett reservationsanslag å förhöjt belopp, avsett att utgå under tiden 1914—1917.

I skrivelse den 26 maj 1913 angående reglering av utgifterna under riksstatsens andra huvudtitel framhöll riksdagen såsom anmärkningsvärda vissa angivna förhållanden med avseende å jordregisterarbetet samt anmälde, att riksdagen på anført skäl funnit sig icke kunnat bifalla Eders Kungl. Maj:ts sist omförmälda framställning i annan mån än att riksdagen, som i likhet med Eders Kungl. Maj:t funne angeläget att arbetet å jordregistret kunde fortgå utan avbrott, ansett sig böra till utgående medgiva det för år 1914 för ändamålet äskade beloppet.

Med föranledande härav förordnade Eders Kungl. Maj:t vissa personer att biträda inom justitiedepartementet med en undersökning angående det sätt, varpå arbetet å lantmäterikontoren med jordregisters uppläggande dittills varit anordnat, samt, i händelse undersökningen därtill gäve anledning, med avgivande av förslag beträffande åtgärder, som kunde vara ägnade att åstadkomma större planmässighet i arbetet samt befordra dess utförande med sådan skyndsamhet och kostnadsbesparing, som vore möjlig utan åsidosättande av det med arbetet avsedda ändamålet.

Bemälda kommission avgav den 27 november 1913 betänkande jämte därvid fogade förslag, avseende, bland annat, ändring i § 27 i ovannämnda förordningen den 13 juni 1908.

Beträffande denna ändring anförde kommissionen bland annat följande.

Till jordregisterarbetets försenande hade icke minst bidragit det sätt, på vilket de i sagda § 27 omförmälda frågor behandlats i lantmäterikontoren.

I berörda paragraf stadgades, att, därest på grund av uppgift från härads-skrivaren eller eljest vid jordregistrets uppläggande anledning förekomme att en i jordeboken upptagen fastighet vore att anse såsom icke för sig bestående eller såsom ej vidare befintlig, eller att utjord eller annan ej veterligen genom avsöndring tillkommen lägenhet, som ej upptagits i jordeboken, vore att anse såsom för sig bestående, eller att anteckning, som upptagits i de enligt § 22 till lantmäterikontoret

överlämnade jordeboksutdrag och förteckningar över avsöndrade lägenheter vore felaktig, förste lantmätaren skulle därom för vederbörlig åtgärd göra anmälan hos Konungens befallningshavande med bifogande av utdrag av viss längd jämte de till lantmäterikontoret inkomna handlingar i ärendet och den utredning, som verkställts i lantmäterikontoret.

De på lantmäterikontoren ankommande utredningar för framställningar av ifrågavarande beskaffenhet hade icke bort givas sådan omfattning att de i någon avsevärd mån inkräktade på arbetet med jordregistrets uppläggande.

Den verkställda undersökningen av jordregisterarbetet å lantmäterikontoren hade emellertid visat, att man i de flesta lantmäterikontor låtit dessa utredningar bliva oskäligt vidlyftiga, därvid man icke sällan gått utanför det vederbörliga materialet, de för jordregistrets uppläggande inkomna handlingar och lantmäterikontorets arkivakter.

Det syntes vara uppenbart, att den praxis, som sålunda utbildat sig i lantmäterikontoren med avseende å behandlingen av de i § 27 omförmälda frågor, icke vore förenlig med ett skyndsamt bedrivande av jordregisterarbetet.

Kommissionen hölle före, att det enda fullt effektiva sättet för anmärkta missförhållandes avhjälpande vore att de vid jordregisterarbetet anställda lantmätarna i största möjliga utsträckning befriades från ifrågavarande utredningar och att dessa i stället lades på den myndighet, prövningen av de i § 27 föreskrivna anmälningarna tillkomme, eller enligt kommissionens förslag kammarkollegium.

I statsverkspropositionen till 1914 års senare riksdag föreslogs, efter omförmälade av i ärendet verkställd utredning, att riksdagen till fortsättande och avslutande av arbetet å inrättande av jordregister för landsbygden måtte bevilja ett reservationsanslag å visst belopp, vilket anslag var avsett att utgå under åren 1915—1917.

Sedan riksdagen bifallit sistberörda förslag, utfärdades den 24 juli 1914 ovan omförmälda kungörelse, enligt vilken § 27 i jordregisterförordningen i huvudsak erhöll det av kommissionen föreslagna innehållet.

Rörande omfattningen av det tillskott i arbete, nu ifrågavarande ärenden komma att tillföra kammarkollegiet, får man en föreställning genom den meddelade upplysningen, att lantmäteristyrelsen uppskattat ärendena till ett sammanlagt antal av åtskilliga tusen; och då jordregistrets uppläggande beräknats vara fullbordat med 1917 års utgång, är det alltså under en synnerligen kort tidrymd som tillströmningen av detta betydande antal ärenden av nu ifrågavarande slag skulle äga rum, medförande i de ämbetsverket åliggande arbeten en ökning, som blir än mer betungande genom den vidtagna ändringen i jordregisterförordningen.

Till stöd för sin gjorda framställning om förstärkning i arbetskrafterna har kollegiet, såsom nämnt, åberopat, förutom den starka tillströmningen av ärenden tillhörande nyss angivna grupper, även den omständighet att, oavsett samma ärenden, kollegiets arbetsmängd vore ständigt stegring och att i följd därav antalet på kollegiets handläggning beroende, icke avgjorda ärenden alltjämt ökades.

Såsom tillägg till de av kollegiet härutinnan lämnade uppgifter torde kommittén få meddela, att, efter vad kommittén inhämtat, antalet under år 1914 till kollegiet inkomna diarieförda ärenden (strömfallsärendena oberäknade) uppgick till 3,838; antalet under året avgjorda ärenden uppgick till 2,763 och antalet vid årets slut balanserade ärenden till 2.298, enligt verkställd preliminär beräkning.

För nedbringandet av sagda balans till normal omfattning kräves uppenbarligen ökning i kollegiets arbetskrafter.

Innan kommittén går att yttra sig däröver, i vad mån det sålunda ådagalagda behovet av förstärkning i kollegiets arbetskrafter må anses göra sig gällande även för tiden efter utgången av juni månad år 1915, torde kommittén få i korthet erinra om kollegiets nuvarande organisation, så vitt angår de till ämbetsverkets förfogande ställda arbetskrafterna av här ifrågavarande slag, samt undersöka, huruvida och i vilken omfattning ärendena angående prästlöneregleringar och jordregister tagits i beräkning vid fastställandet av ämbetsverkets nuvarande personal.

Sedan kammarkollegium år 1879 varit föremål för omorganisation, varvid dess personal, utan att begränsning av kollegiets ämbetsbefattning tillika vidtogs, i väsentlig mån minskades, har kollegiet intill den 1 juni 1909, då dess nuvarande, genom instruktion den 26 maj 1909 fastställda organisation trädde i tillämpning, bestått av president och sex kammarråd, varjämte därstädes voro anställda i andra lönegraden två tjänstemän, nämligen en advokatfiskal och en arkivarie, samt i första lönegraden tolv tjänstemän, därav tio notarier, en registrator och en aktuarie: därtill kommo extra ordinarie tjänstemän, amanuenser, till ett antal växlande mellan åtta och tio.

Då löneregleringskommittén i slutet av år 1903 avgav betänkande rörande reglering av löneförhållandena m. m. vid kammarkollegium, vilket betänkande i sina huvudsakligaste delar ligger till grund för ämbetsverkets nuvarande organisation, erinrade kommittén, att inom det arbetsområde, som blivit kollegiet anvisat enligt 1879 års instruktion, sedermera tid efter annan utfärdats lagbestämmelser, vilka föranlett, att vissa kollegiet enligt instruktionen tillhörande grupper av mål och ärenden antingen över huvud taget icke vidare förekomme eller ock endast förekomme i väsentligt mindre omfattning än tillföre.

Kommittén framlade förslag om ytterligare begränsning av kollegiets ämbetsverksamhet dels genom upphörande av kollegiets befattning såsom mellaninstans med vissa besvärsmål, dels genom överflyttning till de allmänna domstolarna av vissa mål och dels genom överflyttning till andra förvaltningsmyndigheter av andra kollegiets mål och ärenden; och tillstyrkte kommittén därjämte en icke oväsentlig minskning i antalet såväl ledamöter i ämbetsverket som tjänstemän därstädes.

Med hänsyn till den redan inträdda och av kommittén ytterligare föreslagna begränsningen i kollegiets göromål jämte de av kommittén förordade förändringar i sättet och ordningen för ärendenas behandling m. m. beräknade nämligen kommittén, att det antal ärenden, som skulle komma att till beredning och föredragning vila på ledamöterna, icke komme att bliva större än att de, fördelade på tre ledamöter, skulle ungefärligen motsvara det antal, som då fülle på var och en av de sex kammarråden (d. v. s., enligt vad kollegiet i sin nu ifrågavarande framställning erinrat, 438).

Av intresse för den föreliggande frågan torde vara vad kommittén yttrade angående ärenden rörande ordnande av prästerskapets avlöning och därmed sammanhängande frågor, i vilka kollegiet enligt instruktionen hade att avgiva utlåtanden.

Det vore otvivelaktigt, yttrade kommittén, att dessa ärenden redan då förorsakade kollegiet ett betydande arbete; och från dess sida hade framhållits att av

de många och omfattande förslag, vilka framstälts av den s. k. prästlöneregleringskommittén, en del redan blivit till kollegiet remitterade och andra vore att efter hand dit förvänta, varav en väsentlig ökning i kollegiets arbetsbörda skulle orsakas.

Att i nu ifrågakvarande avseende ett betydande och väsentligt ökat arbete förestode kollegiet ansåg kommittén jämväl för sin del uppenbart. Antagligt vore även att detta arbete komme att bli utsträckt över en ganska lång tidrymd. Men det vore i allt fall ett arbete av övergående beskaffenhet. Och vanskligt vore väl för övrigt att med någon mån av visshet kunna beräkna det behov av arbetskraft, som för dess behöriga utförande kunde erfordras.

Med hänsyn härtill ansåg kommittén, att det arbete, som av prästlöneregleringskommitténs förslag kunde bli en följd, icke borde läggas till grund för beräkning av behovet av ordinarie arbetskrafter inom kollegiet.

Frågan om jordregister var vid nämnda tidpunkt ännu icke aktuell.

Kammarkollegiet, som den 29 april 1904 avgav underdånigt utlåtande över löneregleringskommitténs berörda betänkande och därvid avstyrkte ett av kommittén framlagt förslag beträffande avskiljande från kollegiet av de s. k. kommunikationsmålen, uttalade sig, under förutsättning att ett sådant avskiljande icke ägde rum, emot varje minskning i ledamöternas antal.

Till stöd härför återopade kollegiet, hurusom folkmängdens tillväxt och kulturens utveckling i ett land måste ställa i alla avseenden ökade krav på administrationen, i det att ärendena bleve flera samt mera invecklade och svårlösta, ävensom att, oaktat ändringarna i beskattningsväsendet och den kamerala lagstiftningen i övrigt, någon nedgång i målens antal inom kollegiet icke kunnat förmärkas vid den tidpunkt, då kollegiets utlåtande avgavs.

Vidare framhölls, hurusom en ökning i kollegiets arbetsbörda skulle föranledas, bland annat, av prästlöneregleringskommitténs förslag beträffande den kyrkliga indelningen och organisationen. Det ökade arbete, som för uppgörande av nya löneregleringar oundvikligen komme att påläggas kollegiet, vore därför, såvitt då kunde bedömas, ingalunda av övergående beskaffenhet, utan borde enligt kollegiets mening därtill tagas hänsyn vid beräkningen av de behövliga ordinarie arbetskrafterna inom kollegiet.

I den av Eders Kungl. Maj:t till 1908 års riksdag avgivna och av denna med endast smärre jämkningar antagna propositionen i ämnet föreslog Eders Kungl. Maj:t anvisande av avlöningsmedel för fyra kammarråd.

Oaktat Eders Kungl. Maj:t i likhet med kommittén ansåg att åtskilliga grupper av mål, bland dem kommunikationsmålen, skulle avskiljas från kollegiet. avvek dock den kungl. propositionen sålunda från kommitténs förslag i avseende å begränsningen av antalet ledamöter i ämbetsverket.

Av det vid propositionen fogade statsrådsprotokoll inhämtas, att anledningarna därtill angivits vara *dels* att de till kollegiet inkomna mål och ärenden inom grupper, som skulle hos kollegiet kvarbli, under senare åren visat en icke obetydlig tendens till ökning, *dels* att de arbetskrävande frågor rörande förändrad lagstiftning inom olika grenar av förvaltningen, vilka till kollegiet remitterats för avgivande av underdånigt utlåtande, högst betydligt stegrats så i antal som i omfattning, *dels* att det icke syntes vara lämpligt att vid den då förestående organisationsplanens uppgörande helt och hållet frånse den ökning i arbetsbördan, som bleve en följd av den då förestående nya lagstiftningen rörande de prästerliga avlöningsförhållandena, och för

denna öknings mötande endast tänka sig anlitande av extra arbetskrafter, dels ock att i följd av uppgörandet av det tilltänkta nya jordregistret, varom förslag dåmera förelåg, jordeboksärendena komme att för lång tid framåt tillföra kollegiet en icke ringa ökning i arbete.

I enlighet med vad av Kungl. Maj:t föreslogs och av riksdagen gillades, kom kollegiets ordinarie tjänstemannapersonal att bestå av, förutom chef och fyra kammarråd, två andra gradens och åtta första gradens tjänstemän, och begränsades, vad beträffar den extra ordinarie personalen, det anslag, som avsågs för, bland annat, beredande av arvoden åt amanuenser, sålunda, att de fast anställda amanuensernas antal skulle utgöra sex i stället för tio eller åtta.

Numera hava åt kollegiet anvisats medel i och för tillfällig förstärkning i arbetskrafterna å advokatfiskalskontoret ävensom anslag för ordnande av vissa det förutvarande aktuarietkontoret tillhöriga handlingar, men detta inverkar icke på den nu föreliggande frågan.

Såsom kollegiet erinrat, har från och med 1915 års början den förändring i kollegiets ordinarie arbetskrafter ägt rum, att en av befattningarna i första lönegraden, aktuarietbefattningen, förändrats till tjänst i andra lönegraden, vars innehavare skall benämnas arkivarie, samt att ytterligare en arkarietbefattning inrättats.

Berörda förändring föranleddes av en av kollegiet i underdånig skrivelse den 26 mars 1913 gjord framställning, över vilken lönereduleringskommittén på sin tid hördes, varefter framställning i ärendet gjordes till 1914 års förra riksdag.

Inrättandet av den nya tjänsten föranleddes, såsom närmare framgår av det vid statsverkspropositionen till sistnämnda riksdag fogade statsrådsprotokollet över finansärenden (sjunde huvudtiteln sid. 4 och följande), därav att såsom en följd av den ökade tillströmningen av ärenden en icke oväsentlig del av det arbete, som förutsatts skola utföras av de biträdande tjänstemännen och även lämpligen borde av dem verkställas, icke medhålls av dem, utan att ledamöterna nödgats övertaga åtskilligt detaljarbete med ärendenas utredning m. m.

Den ökade tillströmning av ärenden, som gav anledning till berörda förstärkning i ämbetsverkets arbetskrafter, hade emellertid endast i ringa mån varit förorsakad av den nya lagstiftningen angående prästerskapets avlöningsförhållanden och av arbetet med jordregistret, utan gjort sig gällande inom redan befintliga grupper av ärenden.

I detta sammanhang torde även få framhållas, att, då förenämnda jordregisterkommission framlade sitt förslag till ändrad lydelse av ovanberörda § 27 i jordregisterförordningen, kommissionen förutsatt, att den av dem föreslagna förändringen skulle medföra behov av en tillfällig ökning av kollegiets arbetskrafter utöver det ifrågasatta lantmäteriådrädet. Kollegiet hade ock i sitt över kommissionens betänkande avgivna utlåtande framhållit behovet av en förstärkning i arbetskrafterna, därest den av kommissionen föreslagna anordningen, som av kollegiet förordades, bleve genomförd. På sätt inhämtas av det vid statsverkspropositionen till 1914 års senare riksdag fogade utdrag av statsrådsprotokoll över justitiedepartementsärenden, hade jämväl vederbörande departementschef räknat med att den föreslagna överflyttningen från lantmäterikontoren till kammarkollegium av en väsentlig del av det tyngande utredningsarbetet skulle föranleda behov av ökade arbetskrafter i kollegiet.

Beträffande därefter själva saken, så är i förevarande ärende utrett, att kammarkollegiets ledamöter, oavsett den tillströmning av ärenden, som beröra prästlöne- och jordregisterärenden, redan nu hava en arbetsmängd, väsentligt överstigande den, som vid fastställandet av nu gällande stat beräknades komma att åligga dem.

Det är fördenskull för kommittén uppenbart, att, sedan den starka tillströmning av ärenden inom de grupper, varom i det föregående särskilt varit fråga, på allvar börjat, handläggningen av dessa ärenden icke kan med erforderlig skyndsamhet fullgöras utan anlitande av extra föredragande, om icke samtidigt handläggningen av ärenden inom förutvarande grupper skola på ett betänkligt sätt eftersättas.

Det bör även uppmärksammas, att i prästlöneregleringsärendenas natur ligger, att de måste bringas till avgörande inom viss tid. Innan äldre sådan lönereglering löper till ända, måste givetvis den nya lönereglering, som skall träda i dess ställe, vara meddelad, och ej nog härmed, utan den bör vara meddelad i mycket god tid före ikraftträdandet.

Under tiden mellan löneregleringens fastställande och trädande i kraft skola nämligen vidtagas åtskilliga åtgärder, vilka äro av betydelse för såväl prästen och församlingen som det allmänna.

Sålunda tarvas tid tillräckligt rymlig *dels* för hållande av den husesyn, varom stadgas i 64 § i ecklesiastisk boställsordning, och vid vilken skall bestämmas bland annat det område, som skall användas till prästgård, *dels* för istandsättande av prästgårdens laga hus i enlighet med synerätts bestämmande och boställsordningens föreskrifter, *dels* för åtgärder för utarrendering av den del av bostället, som icke skall utgöra prästgård, m. m., vartill kommer att löneregleringens fastställande i god tid är av vikt för församlingens beslut om utdebitering av de till prästlönen erforderliga medel.

Icke heller de ärenden, vilkas handläggning tillkommer kollegiet på grund av ovanberörda 3 § i lagen om indragning av prästerskapets tionde m. m., tåla uppskov, om icke hinder skola uppstå för statsverket att på föreskriven tid till kyrkofonden inleverera de av kollegiet fastställda ersättningsbeloppen och för kronans uppbördsmän att inom församlingarna utdebitera de till statsverket indragna tionde- och fastighetsavgifterna, i den mån de icke avskrivits.

Samma behov av ärendes avgörande inom viss tid föreligger väl icke i avseende å jordregisterärendena. De frågor, som uppkomma på grund av § 27 i jordregisterförordningen, uppehålla nämligen ej arbetet med jordregistrets uppläggande. Men då jordregistrets fullständighet är beroende av dessa ärendens slutliga behandling, är det uppenbarligen av synnerligt intresse, att desamma skyndsamma handläggning må kunna befrämjas, och detta desto hellre, som fastighetsböckerna, vilka skola bringas till överensstämmelse med jordregistret, kunna ernå erforderlig noggrannhet först sedan jordregistret föreligger i fullständigt skick.

Då härtill kommer att, såsom den lämnade utredningen även giver vid handen, för närvarande föreligger en ovanligt stor arbetsbalans, som icke torde utan vidtagande av särskilda åtgärder kunna åter nedbringas till normal omfattning, anser kommittén det vara ådagalagt, att kollegiet icke utan biträde under en tid framåt av adjungerad ledamot skall vara i stånd att med erforderlig skyndsamhet fullgöra sina åligganden; och gäller detta omdöme hela den tid, som i kollegiets framställning avses, eller åren 1915 och 1916.

Kollegiet har ställt i utsikt, att under någon del av år 1916 ytterligare en adjungerad ledamot, vare sig med eller utan biträde av notarie, skulle visa sig oundviklig för prästlöneärendenas handläggning; men då kollegiet icke för närvarande hade tillräcklig grund för att sträcka sin begäran, så vitt år 1916 anginge, utöver vad kollegiet begärt för år 1915, torde kommittén ej heller hava anledning att därutinnan yttra sig.

Vad kammarkollegiet anfört till stöd för sin begäran att den adjungerade ledamoten måtte erhålla biträde av en extra notarie, måste enligt kommitténs mening tillerkännas giltighet.

Med hänsyn till den stora arbetsmängd, som för närvarande tynger kollegiet, lär det ej kunna påräknas, att den adjungerade ledamoten skulle få i sitt arbete anlita de nuvarande notarierna och amanuenserna, vilka äro fullt tagna i anspråk för de ordinarie ledamöternas arbete. Fördenskull och då, såsom även från kollegiets sida åberopats, den adjungerade ledamotens arbetsuppgifter uppenbarligen icke komma att bliva mindre omfattande än de ordinarie ledamöternas, torde han icke kunna reda sig utan hjälp av en notarie, vilkens åligganden skulle vara att biträda med utredningar särskilt i de många prästlöneärendena, och med conceptskrivning ävensom att ombesörja expedieringen av alla de av den adjungerade ledamoten föredragna ärendena.

Det torde få erinras, hurusom en var av de ordinarie ledamöterna hava å sig indelade en notarie och en amanuens samt kunna påkalla biträde av en för samtliga rotlar avsedd utredningsnotarie samt av de tre arkivarierna, varförutom föredraganden å första roteln disponerar för sin del en med utredningsarbete sysselsatt notarie.

Det framgår av kollegiets i ärendet gjorda framställning, att kollegiet i själva verket ansett, att för ett rätt utnyttjande av den adjungerade ledamotens arbetskraft denne bort erhålla biträde av, utöver en extra notarie, en extra amanuens; med hänsyn emellertid till en från vederbörande departement utgången anmaning till sparsamhet, har kollegiet funnit sig förpliktat att avstå från tanken att anställa om anslag till en extra amanuens.

Av den redogörelse över arbetet med ovannämnda prästlöneregleringsärenden och därmed sammanhängande ärenden, som kommittén erhållit, har det synts kommittén framgå, att för ett rätt fortskyndande av de ärenden, för vilkas handläggning den extra föredraganden begärts, behov måste anses föreligga för anställande hos ämbetsverket under ifrågavarande tid jämväl av en extra amanuens eller kanske hellre av ett kvinnligt extra biträde, då kommittén föreställt sig att för en del uträkningar, som erfordras för fastställandet av de ersättningsbelopp, varom i ovanberörda 3 § i lagen om tiondeindragningen m. m. förmåles, likasom för införande i jordeboken av anteckningar, som påkallas av kollegiets beslut i jordregisterärenden, med fördel skulle kunna användas arbetskraft utan de kvalifikationer, som äro föreskrivna för kollegiets manliga tjänstemän.

Kommittén håller alltså före, att kollegiet i det nu föreliggande fallet låtit sparsamhetsintresset föra sig längre än som strängt taget varit med själva sakens intresse väl förenligt.

Då det uppenbarligen ligger mycken vikt uppå, att arbetet med ifrågavarande ärenden icke blott må kunna bedrivas med erforderlig skyndsamhet utan även varder

på ändamålsenligaste sätt organiserat, har det fördenskull inom kommittén ifrågasatts att upptaga kollegiets tanke på att bereda den adjungerade ledamoten arbets-hjälp utöver vad den av kollegiet begärda extra notarien kan lämna; men då å andra sidan däremot erinrats, att arbetet med prästlönereglerings- och jordregister-ärendena ännu befunne sig i sin begynnelse och någon bestämd erfarenhet alltså ännu ej hunnit samlas i fråga om detta arbetes organiserande, har kommittén ansett frågan nu icke böra föranleda någon särskild hemställan från kommittén.

Det står naturligtvis kollegiet fritt att, om den erfarenhet, kollegiet under år 1915 vinner beträffande arbetet i fråga, giver anledning därtill, vid avgivande under instundande höst av de förslag, som kunna böra föranleda framställning till 1916 års riksdag, begära anvisande jämväl för år 1916 av medel för den ytterligare arbetsförstärkning, som i enlighet med kollegiets uttalade förmodan kan finnas behöfelig; och lär i händelse av sådan begäran Eders Kungl. Maj:t vara oförhindrad att, i likhet med vad genom ovan omförmälda nådiga beslut den 24 november 1914 skett, för viss del av året anvisa erforderliga medel samt hos riksdagen göra framställning om anvisande av medel för den tid i övrigt, vartill omständigheterna kunna föranleda.

Kommittén har emellertid härvid tillika velat uttala den förhoppning att, därest kollegiet finner sig föranlåtet att för utförande av det arbete, varom här är fråga, göra framställning om förstärkning i arbetskrafterna utöver den redan nu äskade, kollegiet därvid tager under övervägande, om ej behovet av biträde må kunna delvis fyllas genom anställande av ett kvinnligt biträde med erforderliga kvalifikationer, samt i överensstämmelse därmed lämpar sin framställning.

Vad vidare angår kollegiets begäran om anställande hos ämbetsverket av en extra arkivarie såsom biträde vid utredningarna rörande jordregisterarbetet, kan, enligt kommitténs uppfattning, denna begäran icke anses mindre befogad än framställningen i förut behandlade delar.

Rörande den betydande omfattningen av den tillströmning av jordregister-ärenden, som redan ägt rum och är att vidare motse under de närmaste åren, har nämnts i det föregående. Efter vad av kollegiets framställning framgår och av kommittén inhämtats, äro ifrågavarande ärenden till mycket stor del av beskaffenhet att böra bliva föremål för utredning i såväl lantmäteritekniskt som kameralt hänseende.

För utredningen i förra hänseendet har kollegiet sökt sörja genom sitt förslag om anställande av ett lantmäteribiträde, i vilken del av ärendet, såsom förut erinrats, kommittén nu ej har att yttra sig. För vinande av den kamerala utredningen hava ärendena rörande jordregisterfrågor i stor utsträckning blivit av kollegiet remitterade till aktuarien och, från detta års ingång, till den arkivarie, som förestår förra aktuariiekontoret.

Dessa remisser hava, enligt vad kollegiet upplyst, medfört en synnerligen stark ökning av balansen å förutvarande aktuariiekontoret. Skulle kollegiet vara nödsakat att även för framtiden anlita bemälda arkivarie för utredning i jordregister-ärenden, torde med hänsyn såväl till det stora antalet jordregisterärenden, som därtill att arkivariens åligganden i avseende å ämbetsverkets ordinarie arbetsmängd äro av beskaffenhet att giva honom full sysselsättning, icke vara att förvänta annat än en alltjämt stigande anhopning av ärenden på det ifrågavarande arkivariiekontoret.

Därigenom skulle icke blott arbetet med jordregisterärendena i hög grad fördröjas utan även fortgången av ämbetsverkets ordinarie arbete tillbakahållas. Det lär uppenbarligen ej heller vara någon utsikt till att innehavaren av den nyinrättade arkivariefattningen och de notarier, vilka äro avsedda uteslutande för utredningsarbete, skola kunna, utan att arbetet med övriga till deras handläggning överlämnade ärenden alltför mycket eftersättes, på ett egentligen verksamt sätt biträda med utredning av de inkommande jordregisterärendena. Efter vad för kommittén uppgivits, hava ock nyss anmärkta förhållanden, såsom naturligt torde vara, i sin mån bidragit till att kollegiets arbetsbalans stigit.

På grund härav och då, såsom ofta framhållits, jordregisterarbetets skyndsamma fortgång måste anses såsom en angelägenhet av stor vikt, finner kommittén oundgängligt att det nu ifrågavarande kamerala biträdet ställes till kollegiets förfogande.

Då detta biträde skall hava till åliggande att fullgöra utredningsarbete av det slag, som eljest tillhör den arkivarie, som förestår förre aktuarietkontoret, torde biträdet, i enlighet med kollegiets förslag, böra benämnas extra arkivarie.

Mot vad kollegiet föreslagit i avseende å avlöningen för adjungerade ledamoten, extra arkivarien och extra notarien samt beträffande skyldighet att iakttaga viss arbetstid å tjänsterummet har kommittén ansett sig icke böra göra annan erinran än *dels* att den av kollegiet föreslagna bestämmelsen därom, att av de begärda arvodenä viss angiven del skulle anses såsom lön och viss del såsom tjänstgöringspenningar, bör till överensstämmelse med i regel antagen formulering utbytas mot bestämmelse av innehåll, att av arvodenä viss del skall anses såsom tjänstgöringspenningar, *dels ock* att den del av det åt extra arkivarien anvisade arvodet, som skall anses utgöra tjänstgöringspenningar, lämpligen synes böra bestämmas till 1,600 kronor i stället för föreslagna 1,500 kronor.

De belopp kollegiet begärt *dels* för beredande av ersättning till vikarier under den tid, adjungerade ledamoten, extra arkivarien och extra notarien må komma att åtnjuta semester, och *dels* för bekostande av renskrivning synas skäligen och tillräckligen även med iakttagande därav, att, såsom en följd av den av kommittén förordade förändrade fördelningen av det åt extra arkivarien anvisade arvodet, ersättning till extra arkivariens vikarie kommer att utgå med något högre belopp än det av kollegiet för ändamålet beräknade. Då adjungerade ledamoten och extra notarien skulle komma att fungera under hela innevarande år, torde till utgående redan under år 1915 böra medgivas de belopp av 700 kronor och 300 kronor eller tillhoppa 1,000 kronor, som begärts såsom ersättning till vikarier för dem och för renskrivning. Enär åter extra arkivariens anställande skulle äga rum först för tiden från juni månads utgång, och vid sådant förhållande någon rätt till semester för honom under år 1915 icke torde böra komma i fråga, synes det till vikarie för honom beräknade beloppet för innevarande år, 125 kronor, icke böra beviljas.

De till ersättning åt vikarier samt renskrivningskostnad bestämda beloppen torde böra anses såsom tillägg till det i avlöningsstaten för kollegiet uppförda anslaget till vikariatsersättning, renskrivnings- och tryckningskostnad m. m.

De belopp, som bliva erforderliga med anledning av de nu ifrågavarande tre befattningshavarnas anställande hos kollegiet, skulle alltså utgöras av

för år 1915:

ersättning till en adjungerad ledamot	kr. 1,250: —
arvode till en extra arkivarie	» 2,500: —
arvode till en extra notarie	» 1,950: —
ersättning åt vikarier samt renskrivningskostnad	» 1,000: —
<hr/>	
Summa kronor 6,700: —	

för år 1916:

ersättning till en adjungerad ledamot	kr. 2,500: —
arvode till en extra arkivarie	» 5,000: —
arvode till en extra notarie	» 3,900: —
ersättning åt vikarier samt renskrivningskostnad	» 1,125: —
<hr/>	
Summa kronor 12,525: —	

eller tillhoppa 19,225 kronor.

På grund av det anförda får kommittén hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att, för anställande hos kammarkollegium av en adjungerad ledamot, en extra arkivarie och en extra notarie, på extra stat för år 1916 bevilja ett anslag av 19,225 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1915 av anslaget disponera 6,700 kronor.

Kommittén hemställer vidare att, i händelse av riksdagens bifall till nämnda förslag, Eders Kungl. Maj:t måtte

dels vid meddelande av förordnande för adjungerad ledamot, förklara denne berättigad att under tiden för förordnandet uppbära en mot kammarråds tjänstgöringspenningar svarande ersättning, med skyldighet emellertid att till den, som uppehåller hans tjänst, avstå de därmed förenade tjänstgöringspenningar,

dels bemyndiga kollegiet att för tiden intill 1916 års utgång förordna särskild person att vara extra arkivarie och särskild person att vara extra notarie hos kollegiet,

dels tillerkänna extra arkivarien och extra notarien rättighet att uppbära årliga arvoden, extra arkivarien av 5,000 kronor, därav 1,600 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar, samt extra notarien av 3,900 kronor, varav 1,500 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar, med skyldighet för dem att frånträda samtliga avlöningsförmåner, som äro förenade med möjligen innehavande befattning inom kollegiet,

dels medgiva kollegiet att såsom tillägg till det i ämbetsverkets stat uppförda anslaget till vikariatsersättning, renskrivnings- och tryckningskostnad m. m. använda ett belopp av 1,000 kronor under år 1915 och 1,125 kronor under år 1916,

dels förklara adjungerade ledamoten, extra arkivarien och extra notarien berättigade att åtnjuta semester, adjungerade ledamoten lika med kammarråd, extra notarien lika med notarie och extra arkivarien under år 1916 under en månad,

dels ock föreskriva att ifrågavarande befattningshavare skola vara underkastade skyldighet att iakttaga vad som i fråga om daglig arbetstid å tjänsterummet gäller för kollegiets ordinarie tjänstemän.»

Departements-
chefen.

Vad i detta ärende förekommit synes mig till fullo ådagalägga behovet av den utav kammarkollegiet begärda förstärkningen av dess arbetskrafter för den närmare framtiden. I fråga om de för förstärkningens genomförande erforderliga närmare bestämmelserna ansluter jag mig till vad löneregleringskommittén i detta avseende föreslagit.

På grund av det anförda hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, för anställande hos kammarkollegiet av en adjungerad ledamot, en extra arkivarie och en extra notarie m. m, på *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1916 bevilja ett anslag av 19,225 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1915 av anslaget disponera 6,700 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilagan litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Schumacher.